

Debreczeni Független Újság

pártoktól független politikai napilap.

ELŐFIZETÉSI ÁR:
Helyben: Vidéken:
Egy hóra. . . . 1 kor. Egy hóra. . . 1 kor. 50 HM.
Negyedévre . . 3 . . . Negyedévre 4 . . 50 .

Felolvasó szerkesztő:
IVJ. MÓRICZ PÁL.
Kiadók és laptulajdonosok:
HOFFMANN és KRONOVITZ.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
DEBRECZEN,
Piacz-utca 47. és 49. szám.

Az egyházi vagyon.

Jobb sorsra érdemes Ivánkovics rozsnyói püspök esete ismét ráterelte a figyelmet a papi vagyonok kezelésének a kérdésére. Régi dolog ez már, sokszor volt szóbeszéd tárgya, de azután megint csak elaludt. Hogy ezuttal is úgy lesz-e, kérdéses, mert szinte hihetetlen gyorsasággal érkezette megdöbbenő hír után az a másik, hogy a kalocsai érsekség óriási vagyonában, amelyet most Császka érsek halála után leltároznak, nagyobbfokú rendtelenségek vannak. Ez egészen másnemű ügy, mint a rozsnyói. A rozsnyói főpap adósságai magántermészetűek, nem az egyházi vagyon, hanem az ő személyi hitele forgott szóban, míg Kalocsán állítólag a törzsvagyon nagy részét nem találják. S ha ez csakugyan igaz, ki tudná megállapítani, hogy ami hiányzik, az hol van, kin keressék?

Találó gunynyal jegyezte meg a minap egyik laptársunk, hogy Magyarországon már szinte külön közigazgatási ággá kezd átalakulni a főpapokból való megélés. Mert annyi bizonyos, hogy bármily fényes szellemi és lelki tulajdonságokkal birjanak is, a gazdasághoz és a gazdálkodáshoz nem ér-

tenek s olykor ép oly módon kezdenek birtokaik gyümölcsöztetéséhez, ahogy nem kellene. Az egyházmegye székébe jutott főpap talán valaha, plébános korában foglalkozott háza udvarán a nyesegető, ojtogató kertészet szelid örömeivel, de sokezer holdas új birtoka kezelését másra kell bízni. S a legtöbb helyen nem képzett s megbízható gazdatiszt jut a birtokkormányzó-sághoz, hanem a főpap valamely testvére, rokona, akinek a gazdasági kezelés, meg ellenőrzés szintén olyan szűz terület, amelyre most tette először a lábát.

Ezekből a dolgokból magukra a főpapokra is nagy hátrány háramlik. Nem ritka az eset, hogy az új főpap a vagyont igen megterhelt állapotban veszi át. Volt eset rá, hogy millióra rugott az átvett teher, abban az időben, amidőn még forintokban beszélünk. Megtörtént, hogy az előd, bizonyára mások tanácsára eladta a törzsvagyon egy részét s ezt az utódoknak kellett megfizetni s még a harmadik utód is nyögte azt a hibát, hogy az eladott törzsvagyon árát elköltötték ahelyett, hogy a pénzbeli törzsvagyonhoz csatolták volna.

De a rozsnyóitól eltekintve, amely-

nél például a debreczeni prépostságnak is sokkal nagyobb jövedelme van, a többi nagy papi birtoknak pedig óriás jövedelmének kell lennie s valóban rejtély, hogy hova folyik, hova vész el mindez. Vannak-e csakugyan azok a híresztelt titkos kiadások, vagy pedig úgy van, ahogy Zmeskál Zoltán mondta, aki pedig néppárti képviselő, hogy a jövedelmek a rokonok gazdagítására s egyéb célokra használatnak fel?

Bárhogy van is, annyi tény, hogy a holtkézen levő birtokok a nemzeti államvagyon tartozékai s annak idején valóban nem arra a célra adattak, amelyet most szolgálnak. A főpap nem tulajdonosa, csak hasznélvezője s ha széke betöltve nincs, a birtok jövedelme a királyt illeti s a főpap a birtok jövedelméből a lex amortisationis értelmében magának birtokot nem szerezhethet. Hanem hát a pénz, az más, az észrevétlen szertefolyik . . .

A mostani helyzetnél bizonyára jobb volna olyan rendszer, amelyben ez óriás vagyonok állami ellenőrzés és felelősség mellett kezeltetnének. Maguknak az egyházfőknek is jobb volna, mert a mostani, ugynevezett papgazdálkodás csak a jövedelmeiket rövidíti

Barangolások.

VII.

Széles homlokú magas, kuriális építészeti házak a szászfalvak házai. A régi jó módot, a családoknak ősidőkből származó fejlődését mutatják ezek az erős kőházak, melyek pompa nélkül, de biztos alapon épültek a kései fiúágak számára.

Azonban több közégben is láttam, hogy a kései utódok már a régi rendben, erőben nem képesek fenntartani az ősi házléket. Romladozó, avatag, elárvult szászgazda házak tűntek elém, melyeknek homlokán még olvashatlan a góth betűkkel írott német mondás mosódot betűit, hogy:

— Építettem én X. Y. saját erőmből, az Ur Istennek segédelmével ekkor s ekkor. E tájékoztatáshoz rendszeresen még izlése szerinti versikét is íratott a ház építője, kinek teste rég porhadoz . . . Az ősi házából pedig kipuuszultak az ivadékaik és számos régi szászgazda háznak a küszöbéről oládfogadj Isten hangzott felém; mert míg magyar, szász pusztul itten, addig az eleinte faluvégi cigányhordta számba vett oláhság

szívós kitartással kerül beljebb a falu első, belső házaiba.

A lenézett jövevényből évek múltán eként cseperedik a gazda. A rózsabokor helyére eként kerül a szemétdomb; mert ezekben a falvakban a tisztaság éppenséggel nem áll magas fokon.

Az eredeti, az ősi telepítésű szászfalvaknak legfeltűnőbb építménye a templom a toronnyal. Nem a mi fajtájú, nyulánk al földi templomok, tornyok ezek. Hanem lörésses kőfalakkal környezett tömör, vaskos, az idővel daczoló nehézkes építmények, mintha mindenik potroh-, magas torony bástyásház volna . . . Volt idő, hogy csakugyan bástyákként oltalmazták ezek a nehéz kőépítmények a község óvatoss, gondos lakóit a kőbor hadak ellen.

Hegynek föl — völgynek le kanyargós uton döcögöttetett a szebeni bérkocsis Szászu-faluba, a hol az nap a szomszédos szászközségek legény- és leányifjúsága gyülekezett össze tornaünnepre.

Több száz szász legényt, szász paraszt

leányt láttam itt a mutatós ünneplőjökben. A szomszéd falvak ifjai tornát játszva töltötték el a vasárnap délutánt. Ezekben a falvakban rendszerint a tanítók a tornameszterek és ilyen bemutató tornaversenyt, mely az összetartozandóság érzetét, a nemes vetélkedést nagyban emeli: többször is tartanak. És ezen ünnepeken a rendező, a vezető szerepet a szebeni uritornászok: ügyvédok, tanárok, tisztviselők végezik. A kik sort tornáznak a piros arcú szőke parasztleányokkal és leányokkal és a tagok edzése, hajlékonyítása mellett, a nemes időtöltéssel a lélekre is hatnak; ezenkívül a szászok összetartozását is ébren tartják és hogy foglalkoznak velük: népek bizalmát is kiérdemlik. Mert az a nép, a mely látja, hogy urai részt vesznek szórakozásában, mint gondjaiban, nem idegenkedik az urisoztálytól; hisz a gondos testvért, a jószágos vezetőt becsüli benne, nem mint a mi népünk és uraink, kik közé a gőg, a gyűlölet, a közöny, egymás nem ösmerése szinte áthághatatlan gátakat emelnek.

Másrészt az ilyen vasárnapi népünnepek, szórakoztatások rendezésével a léha és

Csak Gerő E. áruházában

lehet legolcsóbban vásárolni elegáns, divatos és tartós férfi-, fiu- és gyermek ruhát. DEBRECZEN, piacz-utca 47., a Dréher söracsarnok kapuja mellett, (az „Emke“ kávéházzal szemben.)

és kurtítja. A kincstári birtokok módjára való állami kezelés s megfelelő ellenőrzés módját tudná tenni annak, hogy a hasznok gyarapodjanak s megátolná amazt a lehetetlen állapotot, hogy nagy jövedelmű egyházfejedelmek egész életükön át adósságokban evicz-kéljenek.

Lujza hercegnő szökése.

Bécsben félnek az emlékiratoktól.

Koburg Lujza szökése mindenesetre az újabbkori botránykrónikának egyik legérdekesebb fejezete. Akármit követett is el Lujza hercegnő az ugynevezett házassági morál ellen, a világ megis kívánja a hercegnőnek, hogy szerencsésen elkerülje a rendőrök ármádiáját, amelyek mozgósítva vannak, hogy a szökevényt kézrekerítsék és visszahurcolják a szanatóriumba, amit igazi néven börtönnek neveznek.

Vajjon miért nyilvánul meg a világ rokonszenve jobban Lujza mellett, mint azok mellett, a kik üldözik? Olyan kérdés ez, a mire érdemes a választ megkeresni. A világ rendesen az üldözöttek ellen szokott állást foglalni. Hányszor látjuk az utcán, hogy valaki üldöz valakit és azzal a kiáltással szalad utána: „Fogjátok meg!” Az üldözött lelkendezve fut s nyomában van az egész utca. Senki sem kérdezi, mit vétett az a szerencsétlen? Senki sem kérdezi, vétett-e igazán valamit. De azért szaladnak utána mások, egészen idegenek. Minden ember utána kap és szeretné galléron ragadni. Ur, szolga, kocsis, hordár, utcagyerek, sarkikofa mind az üldözönek szeretné kezere játszani az üldözöttet és résztvesz kisebb-nagyobb mértékben az izgalmas vadászatban. Miért van ez? Ki tudja? Talán az emberi természetből folyik ez, vagy éppen az felel meg legjobban az emberi természetnek?

Most mégis — az érdekelteken kívül — mindenki titkon, vagy nyíltan azt óhajtja, hogy bár sikerülne Lujza hercegnőnek kikerülni az üldözők seregét. Ez valószínűleg azért van, mert a világ nem tudja megbocsátani, hogy bolondra akarták tartani és

mindenáron el akarták vele hitetni, ami hitetlen volt.

A legnagyobb konoksággal röpitették a világba időszakonként a híradásokat — és meg-megujították azokat, hogy mindenkinek újra meg újra eszébe juttassák — hogy Lujza tébolyodott. Jogállamban élünk és éppen ezért jogczimet kerestek arra, hogy Lujzát elzárva tarthassák. A legkényelmesebb jogczim erre az volt, hogy Lujzát tébolyodottnak nyilvánítsák. De akárhogyan erőlködtek is: Lujza csak nem akart meg-tébolyodni és sehogysem akart a Lujza bolondságáról elterjesztett híreket elhinni. A szerelem — mint némelyek mondják — bolondság ugyan, de a legáltalánosabb és legkedvesebb bolondságok közé tartozik s ha a szerelem miatt mindenkit a bolondok közé akarnának esukni, az egész föld ke-réksége egyetlen tébolydávává változnék át és senki sem juthatna szabadon, még a börtönőrök és a tébolydák igazgatói sem.

De a világ sehogysem tudta és sehogysem akarta elhinni, hogy Lujza bolond. És így igazi jogczim nélkül tartották elzárva a szerencsétlen hercegasszonyt. Az igazság érzet pedig sokkal általánosabb, semhogy az ilyen jogtalanságot ne fogadja ellenszenvvel. Innen van, hogy most mindenki ugyszólván együtt érez a szökevényvel.

Mindzeknél érdekesebbek azonban azok a hírek, amelyek Lujza emlékiratairól vannak elterjedve. Weitzer, aki Lujza szökését elősegítette, tudvalevően visszaérkezett Elsterbe és nemcsak a szökés történetét mondta el apróra minden részletével együtt, hanem azt is, hogy a szökevény meg fogja írni emlékiratait s közre is fogja adni azt. Ez a dolog a vért alighanem a fejébe kergette azoknak, akik eddig fogva tartották Lujzát. Mert Lujza mindent a nyilvánosságra akar hozni, amit eddig csak sejtett a világ. Ki fog terjeszkedni arra is, hogy miért ült Mattasich-Keglevich olyan sokáig a börtönben? Nyilván kiderül majd az emlékiratokból Mattasich ártatlansága is. Ez az, amitől a közvetlenül érdekelt felek a legjobban fájnak. Arra mutat az, hogy eleintén el akarták állni Lujza üldöztetésétől, de amióta hirt hallottak a készülő emlékiratokról, megint elhatározták, hogy üldözni fogják és vissza-

viszik a bolondok közé, ha a világ végére szökött is.

Beszélgetés Weitzer Józseffel

Weitzer József Horidsdorfi vendéglőjéből tegnap visszatért Bécsbe és egy hírlap-írónak alkalmat volt vele Lujza hercegasszony meneküléséről hosszabban beszélnie. Weitzer József elmondotta, hogy a hercegné külföldön van, teljes biztonságban, de nem Németországban. A hercegnének az a terve, hogy néhány hét múlva nagy hírű elmeorvosokkal megvizsgálattatja magát, bebizonnyítandó, hogy teljesen épeszű.

Nekem alkalmam volt — mondotta Weitzer a fenséges asszonyt a sorsára nézve döntő éjszaka és másnap megfigyelni, kijelentem, hogy a hercegasszony nemcsak, hogy nem gyöngélműjű, hanem kiváló eszű, nyugodt, higgadt és bátor. A menekülésnél úgy viselte magát, mint edzett férfi.

Az expedíció a hercegasszonyból, Mattasichból, Weitzerből és egy harmadik úrból alakult, aki azonban nem gróf Orsich, hanem olyan valaki, aki a terv kivitelében segédkezésre vállalkozott.

Weitzer 16 nappal a menekülés előtt Elsterbe érkezett és a Wettinerhozban Lujza herceg asszony mellett kapott szobát az első emeleten. Csak az utolsó napon sikerült átköltöznie a kertre néző földszintes szobába, amely a menekülésre különösen alkalmas volt. A terv eredetileg az volt, hogy a hercegasszony az erkélyéhez támasztandó létrán fog a szabadba jutni, de mikor a földszintes szobát megkaptam, a menekülés könnyebb lett.

A hercegnő cipő nélkül éjszaka a földszintes szobába ment le, elhaladva orvosának, Gebauer kisasszonynak, a fogadó tulajdonosnéjának és ennek nővérének, továbbá apólójának szobái mellett, így jutott le a földszinti szobába, ahol Mattasich és a két ur várta. A hercegné ott cipőt húzott, biztatta az urakat és az expedíció elindult. Elöl ment Weitzer, utána az a bizonyos harmadik ur két börtönddel, majd a hercegasszony Mattasichsal. Hatszáz lépést haladtak így, míg a kétfogatu kocsihoz értek, amelyben Stögerné várakozott. Autombilt nem használtak. A társaság egyenesen Hofba ment s ott vonatra ültek valamennyien.

romlasztó kocsmázástól is elvonják a szász urak a szász népet. A kik a vidám, a megkapó, paraszti ünnepeket beszéd tartásával fejezték be; hogy a szászok szeressék egymást. Majd a szász-hymnus bájós dalát százan és százan kézt fogva énekelték és a községi rezes banda nótázása mellett vonultak a templom melletti iskola udvarra, a hol hazafelé oszlásig vigan járták a tánczot.

Eszembe jutottak a mi legénységünknek pálinkás, korcsmás, verekedéseket fűszerezett, vasárnap délutáni, szilaj, trágár duhajkodásai. Igen elszomorodtam.

Hanem a szászfalu papja, tanítója más is ám, mint a mi tiszteletes és tekintetes uraink a nagy általánosságba érve.

A szász papot „Herr Vater“-nek, atyja urának szólítja a falusi paraszt. A szász papné pedig ma is „Frau Mutter“ a községnek nő cselédjei előtt.

A pap minden család helyzetével tisztában van és a gondoktól környékezettnek tanácsival okos, szerető apa módjára szolgálátára áll. Hetenként télen többször is, összegyűjti, majd a legényeket, majd a nős

emberket és felvilágosításokkal szolgál nekik a gazdát és a honfit érdeklő mindenemű állapotok felől. Gazdasági dolgokban hasznos utmutatásokkal, politikában tájékoztatásokkal segíti meg az egyszerű embereket.

A papné pedig a ház belső dolgaiban ügyesíti a falusi asszonyt és leányt. A kinek hajlandósága van reá még kézimunkában is oktatja. A néppel való ezen foglalkozás közben a szászság szeretetére, egymás iránti bizalomra és megbecsülésre is észrevétlenül, de biztosan nevelik az egyszerű lelkeket.

Róth János doktor, a szászuifalusi evangélikus lelkész magyarul is igen jól beszél. Valahol a székelyek között volt cserében és ott tanulta nyelvünket. Igen rokonszenves és higgadt gondolkozású uri ember. Jellemzésül, hogy mi mindenre kiterjed a szász falusi pap figyelme, elmondta, hogy mikor ebbe a községbe jött, hivei még sarlóval arattak a gazdag fensikon. És mikor ő a kaszát először említette előttök: kinevették.

Mit csinált ekkor? Kaszát vásárolt s

megtanult kaszával aratni. Midőn a kasza előnyéről személyesen meggyőzte biveit, azok már nem nevelték ki, hanem ezental s azóta mindig kaszával aratnak.

Az ódon papi ház boltozatos szobái, olyanok, mint a Marlitt-féle regényekből kimeztett képek. A szobákból nem hiányzott a kékszemű, szökefűrtű papkisasszony sem, a ki melleleg tehetséges festőnő.

Miután a papi asztal mellett élveztük az izletes oszonnát és a kedves társaságot, a szász-ujfalui pap küszkén mutatta meg az ő virágos, gyümölcsös kertjét is.

Az ősfák alatt patak csobog és a pompázó virágok mellett a konyhavetemények gazdag táblái dicsérik a gondos, ügyes, szorgos gazdát, ki ha a napi munkában és községének gondozásában elfaradt: a csobogó patak mellett, öreg fák árnyékában, a hűs, illatos rózsalugas padjain, gyöngéd, művelt lelkű családjától környezve kellemes pihenőt tarthat. . . Behallatszik ide a mezőről hazatérő szász parasztleányok és lányok vidám danolása is. . . Foglalkozunk a néppel.

ZÁDOR LAJOS női ruha készitési műtermében
elsőrendű gyakorlott varrónők
felvétetnek.

A szökés részleteit Mattasich a hercegnével július 28-án a drezdai képtárlaton beszélte meg, ugyanakkor határozták meg a szökés napját is, amelyet azonban egy nappal el kellett halasztani, mert a herceg-asszony a szigorú felügyelet miatt nem tudott elkészülni értéktárgyainak becsomagozásával.

A hercegnő azzal a beavatott urral jó előre érintkezésben állott és szóval válaszolt leveleire.

Lujza hercegasszony szobáját éjszakra kulccsal zárták be kívülről, mint valami fogolynak a czelláját, tehát álkulcsot kellett hozzá készíttetni. Erről egy elsteri ur gondoskodott. A környezet azonban gyanút fogott és egy nap a hercegasszony ajtajáról levették a zárat s ujat tettek rá. Hamarosan másik álkulcsot szereztünk.

Mattasich a szökés előtt két héttel érkezett Elsterbe és három helyen vett lakást, mindegyik közelebb és közelebb volt a Wetlinerhofhoz. Mattasich július 28-ika óta nem találkozott a hercegnével és titokban tudta tartani ott tartózkodását, de mindennap közlekedett meghitt emberével. A legnagyobb szerencse az volt, hogy a földszintes szobát megkaphatták. A fogadó körül egész éjszaka egyenruhás rendőrök czirkáltak és a menekülők hallották a kardok esőrenését. A menekülés közben több vidám és komoly jelenet történt.

Vármegyénk és közelvidéke

Feleséggyilkos gazda.

Részletek a bősziroményi rémes gyilkosságról.

Borzalmas gyilkosság nyomaira találtak a múlt kedden reggel a bősziroményi határral szomszédos hadházi földön, Cs. Tóth András tanyáján, a mint ezt meg is irtuk. A tanyától kissé távol eső kutban Cs. Tóth Andrásné Bodnár Juliánát — ki egy éves házas és állapotos fiatal asszony volt, — összelövdözve holtan találtak.

Kint a fiatal asszony maga volt, mert férje elment Debreczenbe vásárra. A tanyából semmit el nem loptak, a tanya ajtaját is bezárva találtak. A kutból kihuzott hullának a feje be volt tekerve vastag kék köténnyel, ennek madzaga pedig erősen a nyakára szorítva.

Testén hét lött sebet találtak, azonkívül karját és derekát eltörve találtak. Bősziroményben bonczolták fel és a méhmagzatot felküldték Budapestre, a klinikára. A gyilkosság elkövetésével férjét gyanúsítják, Cs. Tóth Andrást és az ezzel szerelmi viszonyban lévő szomszédnővel szép tanyásnét Z. Fekete Sándornét, kik mind a ketten a debreczeni ügyészség börtönében vizsgálat alatt is vannak már.

Mindannyian bősziroményi illetőségűek. A menyecskének sem apja, sem anyja. Beszélik, hogy csak a vagyonaért vette el férje. A gyilkossággal vádolt férj és szeretője tagadják a tettet, de már is sok terhelő bizonyítékot szereztek ellenük.

Az elhagyott tóli bunda. A mikesécsi határban valami részegemberről lemaradt a bunda. Bizonyosan kimelegedett belől az atyafi. A talált bundát a község házára vitték.

Állatbetegségek a megyében. Hajdúvármegye területén a következő állatbetegségek vannak. Ragadós száj- és körömfájás: Nádudvar 2 tanyán; központi Tisza csege 1 tanyán. Rühkór: Vámospécsi Serfőzőszőlő: hajdúszoboszlói Tetétlen pusztá.

Nagy tűz. Vasárnap a hajdúszoboszlói határban Budaházy Gyula földbirtokos tanyáján tűz ütött ki, amely nagy kárt okozott. Több épület és sok takarmány a lángok martaléka lett.

Népfelkelők szemléje. A népfelkelők szemléjét a következő sorrendben tartják meg: október 3-án Egyeken a tiszacsegei 116 és az egyeki 128, 4-én Balmazújvároson a 427 odaváló és 13-án a hajdúszoboszlói 137, a mikesécsi 52 és vámospécsi 87 népfelkelő felett Debreczenben.

Halál kártyázás közben. Nyiregyházán történt, hogy vasárnap délután 5 órakor a „Korona“ kávéházban alsózott Donáth aradi butorkereskedő. A balsors üldözte és folyton vesztett. Egyszer jó kártyája jött és be is mondta hirtelen a kontrát Ellenfele még be se mondhatta a rekontrát, mikor Donáth hirtelen kiejtette a kártyát a kezéből és meghalt. A szerencsétlent a guta ütötte meg.

Megnyit a közigazgatási tanfolyam. A hajdúmegyei közigazgatási tanfolyam hétfőn délután megnyitott. A tanfolyamot 25 jegyzőjelölt hallgatja.

Az eladott feleség.

Házasságtörésből üzlet.

Az élet, a szenzációknak ez a kifogyhatatlan nagy mestere, csak nagy ritkán vet prédául a hirre szomjas közönségnek oly érdekes eseményt, mint a milyen a temesmegyei Gertenyes községben történt. Valaképpen ugyan egyszerű üzletről van szó, de ez az üzlet oly természetű, amelyet még nem igen sokan kötöttek, a mi hegyesvölgyes hazánkban. Mert ennek a ritka üzletnek a tárgya — asszony volt.

M. K. gertenyesi szításmester ezélt tizenkét évvel nőül vette a község szemrevaló postamesternőjét. Nem valószínű, hogy valami isteni boldogságban, de tizenegy hosszú esztendő mégis eltöltöttek egymás oldalán anélkül, hogy valami jelentősebb esemény megzavarta volna békés együttlétüket. Erről a tizenegy esztendőről mindössze annyi érdemes a följegyzésre, hogy a csinos postameszter egészséges leánygyermekkel kedveskedett az urának.

De a kisdéd családban a békés összhang váratlanul megbomlott. A férjüram nap-nap után csinos kis féltékenységi jeleneteket rögtönzött s hogy hívek maradjunk az igazsághoz, nem is minden ok nélkül. A menyecskére ugyanis szemet vetett S. bórkereskedő, kinek lángoló érzelmeit, talán mert csinosabb volt az uránál, az asszony is viszonzotta. Mester uram csakhamar észrevette felesége nem közönséges vonalmát a bórkereskedőhöz s bizony, szomorú napok virradtak a szegény asszonyra.

De a férj csakhamar meggyőződött

róla, hogy durvasággal nem sokra megy az asszonnyal s gondolt nagyot és merészet. Elhatározta, hogy ha illő árt ad érte a bórkereskedő — eladja az asszonyt. Be is állított a szomszédhoz s kimondta, ami a szívében fektült.

— Eladom az asszonyt. Ezer korona az ára.

— Megegyeztünk, — szolt habozás nélkül a bórkereskedő s a két ellenség magyaros kézzorítással pecsételte meg rögtön az alkut.

Ezek után igen csatlakozik, ki azt hiszi, hogy M. K. meggyőlölte a feleségét, azért adta el. A dolog épen nem így áll, mit igazol az a körülmény, hogy a férj csak úgy állt rá az alkura, ha a leendő férj feleségét és kis leányát ezer-ezer koronára biztosítja. Ily módon gondoskodott még utóljára az eladott asszonyról s leányáról, ki szintén az új férj tulajdonába megy át. A bórkereskedő a biztosításba is beleegyezett s így M. K. nyugodt lélekkel adta be vállókeresetét a temesvári törvényszékhez. A válópör befejeztével a férj megkapja az ezer koronát, a bórkereskedő pedig oltár elé vezeti a megvásárolt asszonyt, a bájos postamesternőt.

Mi az ujság?

Kitüntetett rácz katona. Belgrádból jelentik, hogy a konakban múlt éjjel izgalmas jelenet volt. Midőn a király trónörökös szobájába akart menni, elhaladt az ör előtt és tréfából el akarta venni a katona puskáját. Az ör azt mondta neki, hogy ne bntsá fegyverét, de a herceg izgatottan megparancsolta neki, hogy adja át puskáját. A katona azt felelte neki, hogy inkább haljon meg, semhogy fegyverét elhagyja. Erre a trónörökös azt kérdezte tőle, vajjon ismeri-e őt, amire a katona igennel felelt, de ha a király maga jönne el, még neki sem adná át puskáját. Erre a trónörökös erővel el akarta venni a fegyvert, de a katona fenyegető állásba helyezkedett és löni akart. A herceg megijedt és sietve visszavonult és elmondta az esetet a királynak, aki azonnal elhívatta a katonát és busásan megajándékozta. Az ör nevével vasárnap ünnepélyesen ki hirdették a belgrádi helyőrség előtt. A katona neve Sztajkovic Drago-mir . . .

Szerbiába nem kell utlevél. A belügyminiszter értesítette Debreczen városát, hogy a szerb belügyminiszter rendeletet bocsátott ki, hogy az Ausztria-Magyarország területéről Szerbiába érkező utasoknak a forgalom és közlekedés megkönnyítésére nem szükséges utlevéllel birniok. Ez a rendelet kétségtelenül előnyére szolgál a mi kiviteli kereskedelmünknek is, de nagyon előnyös lesz Szerbiára néve is.

Berlini kéjgyilkosok. Busse berlini kéjgyilkost tegnap vezették át a rendőrségről az ügyészséghez. A vizsgálóbíró mindjárt kihallgatta Bussét, kihallgatása alkalmával úgy vallott, hogy ő csak dobta a kis leány fejére a párnát, amikor az segítségért kezdett kiabálni. A gyilkosságot nem fontolta meg előre. A bíróságnak mindenesetre nehéz helyzete lesz megállapítani, hogy vajjon gyilkosságról, szándékos vagy gondatlanságból elkövetett emberölésről van szó. A tárgyalás iránt, meiyet a vizsgálat befejezése után azonnal megtartanak, már most óriási az érdeklődés. — A másik kéjgyilkosság, a kis Lucie ügyében, állandóan

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra és házakra, előnyös feltétel, gyors és pontos lebonyolítással csakis a régebben fennálló **Ingatlan és Földhitel Forgalmi Intézet** nyújt, Debreczenben, Hunyady-u. 17. a vasuti állomástól egyenesen bevezető uton. Levélbeli megkeresésekre azonnal válaszol

hallgatnak ki tanukat. Tegnap 80 éves öreg asszony tett Berger, a gyanúsított ellen vallomást, hogy Berger abban a házban tartózkodott, ahol a gyilkosságot elkövették. Az öreg asszony megfigyelte, amikor a kis Lucie a házba jött. Berger kinyitotta a lakásának ajtaját és leselkedett a szerencsétlen kis leányra. Berger még mindig tagadja a gyilkosság elkövetését.

Ujtás a egziretták körül. A dohányjövődéki központi igazgatóság a közönségre való tekintettel hygienikus és kényelmi szempontokból, de üzemezszerüsitési okokból is elhatározta, hogy a szivarokakat és későbbben talán a szivarokat is 5 darabot tartalmazó csomagokba csomagolva hozza forgalomba. Kisérletképen egyelőre a szultán szivarka kerül így piacra és pedig előreláthatólag ez év október vagy november havában. A szivarok csomagolását szerfelett elmésen szerkesztett gép eszközli.

Családi kör a plébánián.

Férj, feleség és plébános.

Egyik felvidéki plébánia rezidenciáján jól mulatnak most a hívők a plébános ur bonyodalmas, furcsa — pörén. A daliás természetű tisztelendő atya unyanis „véletlenül” ismeretséget kötött egy szerény javalmazású tisztviselő fiatal feleségével, a férj pedig hallgatagon elnözte az intim viszonyt. A hármass idyll megható boldogságot, de kivált jó módot árasztott maga körül, melyet nem iz zavart senki, míg csak a menyecske egy verőfényes májusi napon férjének és tisztelendő barátjának meg nem sugta, hogy a leendő kis kanonok csintalankodik a szive alatt...

Erre a galáns papocska felette aggódott, hogy a nyilvános meghurcolásban elkallódik még a kilátásba helyezett kanonoki süveg is és békés megegyezésre törekedett. Az egyezés jónévű kassai fiskális irodájában jött létre a nspokban, ahol a tisztelendő ur 3000 koronán váltotta be egyszer s mindenkorra a gyermektartási kötelezettséget. A dolog azonban ezzel még nem ért véget.

Az önzetlen férj, a bosszuálló némezis eme moderu képviselője, kilépett passzív szerepéből és keveselte a kapott pénzt. Nyolc ezer korona fájdalomdíjat követelt a maga részére is.

Pater reverendissime nem állt kötelnek és kereken visszautasított minden követelést. A boszut, lihegő családosa ember most a polgári bíróság útján iparkodik csengő aranyra váltani becsületét. Amde a pap nem ismer kiméletet s a féltve őrzött titoktartás megszegésére állítólag zsarolás czimén való följelentéssel felel.

Gyilkolt, hogy örököljön.

Méregkeverő asszony.

New-Yorkáan óriási feltűnést keltett Krausz nevű asszony elfogtása, aki megmérgezte mostohalányát. Az asszony csak egy év előtt ment Krausz jó módú gyógyszerészhez férjhez. Egyideig jól éltek egymással a házasok, később azonban, mikor a gyógyszerész megcsinálta a végrendeletet, vége volt a békének. A gyógyszerész végrendeletében 2000 dollárt és birtokainak egy részét hagyta feleségére. Ezzel ásta meg a gyógyszerész leányainak sírját. A leány egyszerre rosszul lett és rövid idő múlva meghalt. Az orvosok strychnin mérgezést konstátáltak. Átvizsgálták az egész lakást, de semminak sem akadtak nyomára.

Krauszné átadott a nála megjelent rendőrtisztviselőnek egy levelet, a melyet állítólag a meghalt leány ágyában talált. A fehér papíron azt írta volna a gyanus körülmények között meghalt leány, hogy „Isten veletek, Jim nélkül nem élhetek.” Jim volt a leány imédója, akihez azonban az apja nem akarta hozzáadni.

Ezalatt azonban egy kis fiu jelentkezett egy másik fehérleppal, amelyen Krauszné álnév alatt strychnint rendelt, állítólag a patkányok elpusztítására.

A szembesítésnél Krauszné erősen tagadta a terhére rótt cselekményt. Megőrizte nyugodtságát és határozottan tagadta, hogy a mérget esetleg a leány elpusztítására használta fel. A dolog azonban mindinkább gyanusabb lett és kitűnt, hogy az elvetemedett nő már azelőtt is hasonló módon küldte tulvilágra anyját és szeretőjét is. A gyilkos asszony előkelő orvos leánya és állandóan érdeklődött a mérgek iránt.

Nehezen érthető meg, miért használt Krauszné ilyen közönséges és könnyen felfedezhető mérget, a mikor módjában lett volna fontosabb és nehezen vagy sehogyssem felismerhető mérgeket használni.

Rossz elméjü nem lehet az az asszony, aki a legnagyobb hidegvérrel öli meg anyját, kedvesét és leányát. Az ilyen szerencsétlen teremtés csak örült lehet. Ennek is köszönheti, ha elkerülheti a villanyos széket Krauszné.

UJDONSÁGOK.

Felhívás Debreczen polgárságához.

Menjünk a hajdunánási Kossuth-szobor leleplezésére.

Szeptember 25-én lepezik le Hajdunánáson a Kossuth-szobrot nagy ünnepek közt, amelyen meg fog jelenlenni Kossuth Ferencz is a függetlenségi és 48-as párt több tagjával. A nánási ünnepélyen bizonyára nagy számmal óhajtanak résztvenni Debreczen polgárai is, jó lenne tehát, ha a debreczeni hazafias egyletek és társaskörök vennék kezökbe a nánási kirándulás ügyét és a debreczeni polgárság ne szétszórta, hanem együtt, zászlók alatt jelenne meg a szomszéd városban.

Leghelyesebb volna, ha a függetlenségi kör az összes társaskörökkel összefogva rendezné e kirándulást és idejében intézkedne, hogy a debreczeni közönség külön vonatokon juthasson el Hajdunánásra és onnan haza. A hatvan-utcai állomástól az út oda-vissza 2 korona. Gondoskodni kellene az ellátásról is idejében, esetleg külön debreczeni sátor felállításáról.

Hozzávetőleges számítás szerint, legalább is ezer résztvevőre lehet számítani, bár ez a szám a nagy érdeklődést tekintve meg is kétszereződhet, ha az egyesületek kezökbe veszik a kirándulás rendezését.

Közigazgatási bizottsági ülés.

A közigazgatási bizottság hétfő délután Kovács József polgármester elnöke alatt ülést tartott. Jelen voltak: Vecsey Imre főjegyző, Bészler Károly árvaszéki elnök, Szabó Kál-

mán tanácsnok, dr. Sárvány Gyula t. főorvos, Aczél Géza tőmérnök, Csánky Viktor tanfelügyelő, Fauszt Elek pénzügyigazgató, Horváth István alügyész, dr. Dóczy Emil t. alügyész, Rickl Antal közigazgatási előadó, Nemes Kálmán, Horváth István, Márton Imre, dr. Fejér Ferencz, dr. Kola János bizottsági tagok.

— **Zsidók ujéve.** Zsidó vallásu polgártársaink folyó hó 10-én ünneplik a világ teremtésétől számított naptár szerinti ujévüket, amely az 5665.

— **Az üres állások.** A városnál igen sok az üres állás, ami miatt megtorlódott a munka minden vonalon. A polgármester a közigazgatási bizottság ülésén a következőkben számolt be erről. „Végül sajnálattal jelentem, hogy a városi tisztikarból részint régebben történt üresedés, részint betegség, részint hivatali felüggesztés miatt igen sokan távol vannak és ez által a közigazgatás menete meg van nehezítve, mert a helyettesítések folytán egyes tisztviselők a reájok bizott teendőket a legnagyobb megfeszített munkával is alig képesek végezni.”

— **Az új vámépület.** A pénzügyigazgató a közigazgatási bizottság ülésén bejelentette, hogy a főposta telkén levő vámhivatalt az állam felépítteti. Az építkezéshez mihamar hozzáfognak.

— **Hány katonánk van?** A polgármester jelentése szerint augusztus hóban a katonai létszám a következő volt: közöshadseregben ember 970, ló 719, honvéd ember 2642, ló 642, összesen 3612 ember és 1361 ló. A lakosságnál nyert beszállásolt a 3. hoovéd gyalogezredtől 360, a honvédhuszárezredtől 50 ember, 68 ló, a közöshuszárezredtől 124 ló, 124 ember. Szállást kapott 1 tábornok, 1 törzstiszt, 18 főtiszt, 26 alantás tiszt. Utóállított 15 idegen egyén.

— **Iskolák a debreczeni tanyákon.** A debreczeni tanyai iskolák államosítása a küszöbön áll. A tanfelügyelő a közigazgatási bizottság ülésén jelentette, hogy a közoktatásügyi kormány az államsegélyt kilátásba helyezte. Így a közel jövőben a tanyai iskolákat fel kell építeni a városnak.

— **Meghaltak:** Rekita Györgyné Kralicsek Emma róm. kath. 27 éves, Csillag Jánosné Varga Mária ev. ref. 82 éves magánzónó, Balog Erzsébet ev. ref. 20 éves hajadon, Kovács Sándor ev. ref. 71 éves kisbirtokos, Kozák Erzsébet ev. ref. 18 hónapos, Veres István ev. ref. 15 hónapos csecsemők, Rác Sándor ev. ref. 2 éves gyermek.

— **Az ácsok és kőművesek harcza.** A debreczeni ácsok és kőművesek tudvalevőleg fél év óta harcolnak egymás ellen. Az elkeseredett kenyérharczban, úgy látszik, az ácsok kerekedtek felül. A kereskedelmi miniszter leirata alapján ugyanis dr. Boldizsár Kálmán h. rendőrkapitány natarozatot hozott, amelyben a kőműveseket a nem egyszerű szerkezetű épületek összes munkálatainak elvállalásától 220 koronáról 600 koronáig terjedhető pénzbüntetés terhe alatt eltiltja.

lehet kevés pénzen nagy bevásárlást tenni? Tegyen egy legkisebb próba bevásárlást

Hol

Lehovits Zsigmond

előnyösen ismert saját készítményű czipó áruházában. Csapó-utca 5. hol mérett utáni rendelések is jó anyagból pontosan készíttetnek.

Országos tornaverseny Debreczenben.

A debreczeni tornaegyesület ügyvivő elnökétől vett értesítése szerint, az egylet ez évi országos amateur-torna és atletikai versenyt az egyesület a nagyerdői sportterén, nagyságos Kovács József ur, Debreczen szab. kir. város polgármesterének védnöksége alatt, f. évi október hó 2-án, vasárnap tartja meg. Az egylet választmánya e verseny előkészítésén már serényen munkálkodik. Amennyiben több fővárosi és vidéki tornaegyesület e versenyen való közreműködését már megígérte, a verseny úgy, mint a tavaly rendezett verseny igen érdekes lesz. Az összetett tornászati főversenyen kívül a verseny legérdekesebb száma, a Debreczenben eddig még be nem mutatott „kalapács hajtás” lesz, amelyre az egylet választmánya a „Debreczen bajnokságát” írta ki. E verseny győztese a bajnoki szalagot díszített ezüst éremmel és Debreczen szab. kir. város tiszteletdíját nyeri el. A verseny egyes számai a következők: 1) 150 méteres síkfutás, 2) Távolugrás, 3) Rúdugrás, 4) kötélhúzás, 5) Sulydobás, 6) Összetett főverseny, 7) Diszes dobás, 8) Vívás, 9) Kalapács hajtás, 10) Magas ugrás, 11) 402½ méter síkfutás. Eddigi megállapodás szerint kiosztásra kerülnek következő díjak: 1) Debreczen szab. kir. város tiszteletdíja, 2) Az egylet elnökeinek tiszteletdíja, 3) Ifj. gróf Waldeck Frigyes h. huszárhadnagy tiszteletdíja, 4) Debreczen város hölgyeinek tiszteletdíja, 5) Debreczen város sportpártolóinak tiszteletdíja. Ezenkívül 3 díszített, 7 nagy, 18 darab kis ezüst és 9 bronz érem. Az egylet esetleg még felajánlandó tiszteletdíjakat, vagy ilyenekre szóló adakozást köszönettel fogad el.

Közegészségügy a múlt hónapban. A főorvos jelentése szerint a közegészségügy augusztus hónapban kedvezőbb volt. A megbetegedések leginkább az emésztő szervezeti hurutos bántalmaiból álltak. Különösen a csecsemők közt fordult elő a sok megbetegedés. Roncsoló toroklobban és hagymázban 4—4 haláleset fordult elő. Előfordult a kanyaró és a vörheny is. A kórházban volt augusztus 1-én 272 beteg, e hó folyamán felvételre 337, elbocsátott 337, meghalt 23, maradt 249, 144 férfi és 135 nő. A kerületi orvosok 50 fekvő és 505 járó szegény beteget gyógykezelték.

Véresre vert kis fiú. Szabó József napszámos a homok utcán nádpálczával agyba-főbe verte 9 éves tartott fiát, Herbst Bélát. Éppen arra hajtott Balkányi Ede dr. ker. orvos, ki a brutális ember kezei közül kimentette a szerencsétlen gyermeket, kinek egész testén, különösen pedig a fején vannak súlyos sérülések. A megvert árvagyermeket a rendőrség vette pártfogásába.

Az iparosok megadóztatása. A debreczeni pénzügyigazgatóság felhívta az ipartestületet, hogy készítsen kimutatást arról, melyik debreczeni iparos hány segéd-vel és tanonczával dolgozik. Az ipartestület ebben súlyos sérelmet látott az iparosok érdekei ellen és az iparkamara támogatásával felterjesztést ítéztett a kereskedelmi miniszterhez, melyben kifejti, hogy a pénzügyigazgatóság az adóalap megállapítása végett kéri azt a kimutatást, de az ipartestület az iparosok még nagyobb mérvű megadóztatását nem segítheti elő és kéri a minisztert, hasson oda, hogy neki ne kelljen a kimutatást

elkészíteni. A miniszter a felterjesztést nem vette figyelembe, hanem leirt a tanácshoz, hogy hívja fel az ipartestületet, hogy a pénzügyigazgatóság felhívásának haladéktalanul tegyen eleget és gondoskodjék a tanács, hogy a pénzügyigazgatóság felhívása szigorúan végrehajtsák. Az ipartestület ilyenformán nem térhetvén ki a pénzügyigazgatóság felhívása elől, a kimutatást elkészítette csak az esetben, ha a város a statisztika elkészítésére szükséges munkaerőt rendelkezésükre bocsátja és a költségeket fedezi. A tanács azonban kimondotta, hogy a kérelmet nem teljesíti és miután az ipartestület nem tett eleget a miniszter utasításának, az ügyet további eljárás végett átteszi a pénzügyigazgatósághoz és erről a kereskedelmi minisztert értesíti.

Ménló tulajdonosok figyelmébe. A földmivelésügyi miniszterium körrendelete értelmében felhívattak a ménló tulajdonosok, hogy eladásra szánt méneiket a f. évi szeptember hó 17. napján a lóvá sártéren tartandó vásárra saját érdekükben hajtsák fel, hol a vásár eszközölését miniszteri kiküldött fogja teljesíteni.

Az adó. A pénzügyigazgató kimutatása szerint a múlt hónapban befolyt egyenes adóban 266.998 korona, maradt még hátralék 592.537 korona; hadmentességi díjban 433, bélyegjövődékben 32.794, jogilletékben 41.237, díjjövődékben 1233, dohányjövődékben 145.816, határvámjövődékben 10.060, fogyasztási és italadóban 25.000 korona. Fizetési halasztást 37 esetben, időleges házbéradómentességet 57 esetben engedélyeztek.

Boszu a sertésért. Vasárnap délután az Eötvös utcán elgázolta Szabó Mihály kocsis Erdélyi András napszámos sertését. A disznó azonnal megdöglött, ami annyira elkésértette Erdélyit, hogy utána ment Szabónak, megtámadta, fojtogatta, ütlegelte, míg a rendőr közbe nem lépett.

Előmunkálati engedély. A kereskedelemügyi miniszter Csapó Dezső földbirtokos darvasi lakosnak a debreczen—de recske—nagyéletai helyi érdekű vasut De recske állomásától a Máv. Berettyóújfalui állomásán át Berettyószentmárton, Furta, Zsáka, Darvas és Csökmő községek érintésével a Mátrakörösvidéki vasutak Szeghalom állomásáig és ezen vonalból Furtánál való kiágazással Mezősas és Pusztatold községek érintésével a Máv. Mezőkeresztes állomásáig vezetendő keskenyágású gőzüzemű h. é. vasutvonlra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

Népesedés a múlt hónapban. Született 120 fiú, 117 leány, összesen 237, ezek közt 38 törvénytelen, tehát 16%. Vallás szerint ev. ref. 160, ág. ev. 1, r. kath. 41, g. kath. 11, zsidó 24. Meghalt 79 férfi, 78 nő, összesen 157, vallás szerint: ev. ref. 108, ág. ev. 1, r. kath. 28, g. kath. 9, zsidó 11. A természetes szaporulat 80. Házasságot kötöttek: ev. ref. 20, r. kath. 8, zsidó 6, vegyes 17, összesen 51 pár.

Az ügyésség rabjai. Az ügyésség fegyházában augusztus havában volt a múlt hóról 65 férfi és 8 nő, e hó folyamán jött 51 férfi és 20 nő, kiszabadult 29 férfi és 15 nő, maradt szeptemberre 87 férfi és 13 nő. A rabmunkából 827 korona folyt. Az ügyész jelentésének pikáns izt adott az a megjegyzés, hogy 1 fegyházór és 1 rab fegyelmi büntetést kapott. E kettő közt az összefüggést nem nehéz megtalálni.

Az őszi rekruták. Az ez év május-junius havi fősorozáson alkalmasoknak talált és besorozott hadkötelesek, a közös hadügyminiszter és a honvédelmi miniszter egyértelmű megállapodásához képest az idén október hó 10-én vonulnak be csapataikhoz.

Szobafestők szövetkezete. A debreczeni szobafestők szövetkezetét akarnak alakítani. Ebben az ügyben vasárnap előtervezlet volt és 12-én délután az ipartestületen nagy gyűlést tartanak, melyen megalakuláson kívül a szervezési szabályzatot is megalkotják. A szövetkezet az Országos Központi Hitelszövetkezetnek tagja lenne épen úgy, mint a most már igazán szép virágzásnak indult csizmadia termelő szövetkezet. A szövetkezet a festők idénye alatt, márcziustól novemberig dolgozna, míg télen át szünetelne. A szövetkezeti szakcsoport fizetné a mestereket és segédeket, beszerezné a munkához szükséges anyagot és vállalná a munkát. Reméljük, hogy a szövetkezet megalakul annál is inkább, mert a megalakuláshoz csak 15 tagnak kell aláírni összesen 75 betétet.

Tilos a kéregetés. A rendőrség előtt jól ismert alak Veres Mihály csavargó. Hétfőn is a csapó utcán kéregetett, amiért a rendőr bekísérte.

Rendőrség a múlt hónapban. A rendőrség augusztus hó folyamán lopásért 10, különböző kihágásokért 338 egyént tartóztatott le, a városról 53, a városban 35, a városban tartóztatott el. Kényszerutlevéllel kiutasított 42. A rendőrfőkapitányság, mint első fokú iparhatóság 38 egyént látott el iparigazolvánnyal, amelyért 350 korona folyt be. Munkakönyv 65 darab adatott ki.

Meghívás. Tisztelettel kérem föl a debreczeni munkás dalgyűlést működő tagjait, hogy f. hó 6-án, kedden este 8 órnkor tartandó gyakorló órára, teljes számban szíveskedjenek megjelenni Horkay Lajos elnök.

Hamis pénz. Egyik debreczeni vendéglőben a mulató vendégnek hamis ötkoronást adtak vissza. A rendőrség kutat a hamis pénz eredetét után.

Diák-táncestély. A tanuló ifjúságból alakolt diák-coloné 1904. év szept. hó 7-én, szerdán a „Korona” című táncsteremben, Benczi Sándor elsőrendű zenekara közreműködése mellett zártkörű próba táncestélyt rendeznek. Kezdeté 7 órakor. Belépő-díj 1 korona. A táncokat Schaf János rendezi.

Tűz a Burgondia-utcán. Hétfőn a Burgondia-utca 6. számú háznál tűz ütött ki. Balogh Sándor gazdálkodó istállójának teteje gyuladt ki. A tűzoltóság azonnal kivonult és a tüzet elfojtotta. A kar a 100 koronát nem haladja meg.

Tolvajfogás a sertésvásárban. Hónapokkal ezelőtt ifjú Zöld Mihály tanyájáról két lóra való teljes szerszámot elloptak. A csendőrség megindította a nyomozást de eredményt nem értek el. Hétfőn reggel a disznóvásárban megtalálják a szerszámot is, meg a tolvajt is. A szerszámokat Somogyi János 21 éves legény lopta el.

Carmellini az ügyes kezű bűvész vasárnap a „Bika” szálló orfeum helyiségében nagy és intelligens közönség előtt játszott. A helyiség egészen megtelt. Carmellinit az is jellemzi, hogy előadása alatt a közönség igen jól mulat az ő egészséges

Tankönyvek bekötését **Dávidházy Kálmán**

könyvkötészetére, Fűvészkerti-u. 9. sz. alatt a legjobb kivitelben legolcsóbban készíti. — Ugyanott minden könyvkötészeti és műipari munkák a legújabb ízlés szerint készíttetnek.

humorán, melylyel előadását fűszerezi és a jelenlevők folytonos derűtségben élvezik az ő bűvészműveit. Felkérték, hogy rendezze még egy előadást s így elhatározta, hogy szerdán szeptember 7-én a feleségével együtt még egyszer bemutatkozik. Az érdekes műsorra felhívjuk a közönség figyelmét.

x **Letzter József** fényképészeti, festészeti és fényképnagyítási műterme Piac-utca 44. Dr. Ujfalu-ház. Állandó fényképképzés a műterem kapubejáratánál lévő kirakatokban.

x **Bort lehozni** tiszta új Patent-záros üvegek jutányosan kaphatók a Schwartz-féle dobánytözsdeben.

x **Gyermekjátékok, háztartás-újdonások**, alkalmas ajándéktárgyak, a legtöbbször szebb kivitelben, olcsó, szabot árak mellett Mentze Henrik újdonások áruházában.

TÁVIRATOK.

Biharmegye és a galaczi átirat.

Nagyvárad, szeptember 5. Bihar-megye csütörtökön tartja közgyűlését, hol Debreczen városnak a galaczi ügyből kifolyólag hozott átiratát is tárgyalják. Beöthy főispán az állandó választmány határozata értelmében a debreczeni átirat felett a napi rendterést indítványozza, mert a mostani kormány a magyar nyelvnek érvényesülésére anélkül is mindig jobban-jobban törekszik.

Nősül a német trónörökös.

Altona, szeptember 5. A Kaiserhofban, ahol Vilmos császár és a császárné meg szállottak, tegnap este lakoma volt Schleswig-Holstein tartomány részére. Ez alkalommal Willemowski báró tartományi elnök a császár párra felköszöntőt mondott, melyre Vilmos császár a következőleg válaszolt: Ha Istennek hálát adva látjuk az ország mostani virágzását és fellendülését, kötelességünk megemlékezni a nemes fejedelem alakjáról, aki itt él, aki német volt csontja velejéig, aki súlyosan és sokat szenvedett anélkül, hogy eszményeiben hitét veszítette, vagy önmagához hűtelenné vált volna. Az ég azonban úgy rendelte, hogy az ujonnan kivívott német császári korona fénye Frigyes herceg legidősebb leányának, a császárnénak fején is ragyoghasson. A mit én 1890-ben Glücksburgban bátor voltam mondani a császárnéról, azt most már az egész ország fentartás nélkül elismerte. — Lujza királynéhoz hasonlóan népszerűségben, melyet a szegények és a szenvedők iránti szeretet műveivel, népünk kincsének, a családi érzésnek ápolásával és emelésével szerzett meg, a császárné képe kitörölhetetlenül be van véve az összes alattvalók szívébe. Büszkén tekint a schleswig-holsteini országának fenkölt leányára. Ha tehát poharat emelek, hogy Schleswig-Holstein javára üritsem, ez kiválóképpen szeretett feleségemnek is szól, mint a tengerővezte ország nemes leányának, mint az első német asszonynak, akit tartson meg az Isten mindnyájunknak áldás forrásaként messze időkig. Ó felsége, vele Schleswig-Holstein tartomány hurrá! hurrá! hurrá! A lakoma vége felé a császár közölte a trónörökös eljegyzését Cecília mecklenburgi hercegnővel. A császár szavait nagy örömmel fogadták.

Nagy tűzvész Newyorkban.

Frankfurt, szeptember 5. A Frankfurter Zeitung jelenti New-Yorkból. Az Attorney utcában ma egy nagy bérház leégett. 14 ember életét veszítette, 20 megsebesült. A szerencsétlenül jártak mind orosz zsidók. A katasztrófa arra vezetendő vissza, hogy a házon átalakítást végeztek s azért a vészletrák el voltak távolítva.

Vladivosztozk ostroma.

London, szeptember 5. A Daily Express haditudósítója tegnapelőtt azt sürgönyözte lapjainak Mukdenből: Vladivosztozkba utazom, mert jól értesült helyről arról bizonyosodtam meg, hogy két héten belül Vladivosztozk ostroma megkezdődik. Limievics csapatai egy részét visszarendelte Vladivosztozkba.

Minisztertanács.

Budapest, szeptember 5. Tisza István kormányelnök holnap, szerdán Pestre érkezik. A minisztertanács csütörtökön tart ülést.

Gyakorlatok áldozatai.

Maros-Vásárhely, szeptember 5. A már napok óta Torda közelében gyakorlatozó honvédek közül sokan estek már áldozatul. Tegnap kilenczen, ma tizenketten haltak meg. Körülbelül 150-en fekszenek súlyos betegségben a csapatkórházakban. A sok menetelés ártott meg a gyakorlatozó honvédeknek, akik majdnem mindnyájan tartalékosok. Sok közöttük a családos ember is.

Lujza hercegnő szökéséhez.

Bécs, szeptember 5. Ma délután az a hír járta be a várost, hogy a főudvarmesteri hivatal Lujza hercegnő üldözésének beszüntetését indítványozta az uralkodó családnak.

Brüsszel, szeptember 5. Az itt működő és az emberi igazak védelmére alakult társaság felszólította a svájci kormányt, hogy Lujza hercegnő üldöztetésében ne segítkezzen.

Bern, szeptember 5. A svájci rendőrség Lujza hercegnő üldöztetését abbahagyta.

Drezda, szeptember 5. Lujza hercegnőről bizonyos, hogy Párisban tartózkodik. Nem akar addig sehohy mutatkozni, míg az elmeorvosok bizonyítványai a kezei között nem lesznek. Ez pár hetet vesz igénybe.

Halott a szekéren.

Nagyvárad, szeptember 5. Varga Sári 36 éves, Sarkad-Kereszturi lakos szekerevel vásárból jött haza. Mikor azonban reggel Lukács György háza előtt a faluban megállott a kocsi, halva találták rajta a menyecskét: a nyaka volt keresztül metszve, a két szemét

pedig kiszúrták. Mivel pénzét nem vették el a szerencsétlen asszonynak, a szomszédos tanyabéli haragosát gyanúsítják a rettenetes gyilkosság elkövetésével.

Gyilkossággal vádolt mészáros.

Budapest, szeptember 5. Auguszt. 11-én néhány lap azt írta, hogy Okányi Imre tapolczai születésű 38 éves hentes mester Retek-utca 3. sz. lakásán agyonverte Luckesi Ottó 14 éves inasát. A rendőrség nyomozást indított és megállapította, hogy a hír nem igaz. Az történt, hogy Okányi egyik segédje nádpálczával megverte az inast. A verés nyomai az inas hátán látszottak is, sőt a fiú 4 napig munkaképtelen volt, a verés okozta sebei pedig 8 nap alatt gyógyultak be.

Az orosz-japán háborúról.

Port-Artur ostroma.

London, szeptember 5. Mint a Daily Telegrap jelenti Csifuból, Port-Artur bombázását éjjel nappal folytatják. Egy napon 120 gránát esett a városba, de többnyire nyílt terekre. Az orosz hadihajók ágyúzzák a japán állásokat. Augusztus 29-ikén a Baján, Peresvjet, Petvizan és Pallana hajók elhagyták a kikötőt és két mérföldnyire mentek ki a tengerre anélkül, hogy a japánok megtamadták volna. A szárazföldről egy gránát a Peresvjet sorhajóra esett és 15 embert megölt. A megsérült hajók javítását állandóan folytatták. Az élelmiszerek behozatala mind nehezebbé válik.

Ugyanaz a lap jelenti szeptember 4-ről: Nogi tábornokot annyira léverték a Port-Arturnál tapasztalt balsikeresek, hogy csak nehezen lehetett visszatartani attól, hogy az ostromló hadoszlopok elére álljon. Az oroszok és a japánok Csifuban hivatalosan hírül adták, hogy a Port-Artur előtti hadműveletekben szünet állott be. Egy nehéz orosz ágyu szétrobbant. Ebben bizonyítékát látják, hogy az ágyuk elvannak használva.

Az eltűnt francozia attasé.

Paris, szeptember 5. Az Echn de Paris Pétérvárról értesül, hogy a hadügyminiszter a francozia nagykövet kérelmére táviratilag kérdést intézett Stössel tábornokhoz, hogy Cuderville francozia katonai attasé, akinek sorsáról Párisban aggódnak, mikor és mily körülmények közt hagyta el Port-Arturt.

Szerződés Japán és Korea közt.

Tokio, szeptember 5. (Reuter.) Ma közzétették a Japán és Korea közt Soulban augusztus 22-ikén létrejött szerződést. E szerint Korea kötelezi

Karlszbádi edények

üveg- és bazar áruk olcsó árban kaphatók

DEBRECZEN, Főtér 12. sz. Stenczinger-ház.

magát egy Japán által ajánlott japán embert pénzügyi tanácsadóként és egy Japán által ajánlott külföldit a külügyi hivatalban diplomáciai tanácsadóként alkalmazni. Minden pénzügyi dolgot, valamint a külpolitikára vonatkozó minden jelentékenyebb intézkedést csak az illető tanácsadók meghallgatása után szabad elintézni. A koreai kormány köteles mielőtt idegen katalmakkal szerződéseket és egyezményeket köt és egyéb fontos diplomáciai ügyeket elintéz, pl. külföldieknek koncessziókat ad, vagy külföldiekkel egyéb szerződéseket köt, kikérni Japán tanácsát. Pénzügyi tanácsadóvá Basatát, a tokiói bevételi hivatal igazgatóját és diplomáciai tanácsadóvá, mint már jelentették, Stevens követségi tanácsost nevezték ki.

Az oroszok menekülése.

London, szeptember 5. Kuropatkin seregének szombaton sikerült átkelni a Tajcse folyón. Oku és Nodzu tábornokok nyomban követték és a janteji bányánál utólérték és ütközetre kényszerítették.

Az angol lapok csodálják az oroszok szívósságát, hogy annyi vereség után vissza tudtak vonulni és bámulják Kuropatkit, hogy a liaojangi kelepceből ki tudott seregével menekülni, mert már minden oldalról körülvették. Egyértelműen megállapították, hogy a japánok döntő sikereket értek el, bár óhajtott volna, hogy az oroszok még nagyobb és elhatározottabb vereséget szenvedjenek, mert akkor több kilátás lenne a békére.

Tokio, szeptember 5. Oyama fővezér jelenti, hogy Kuropatkin tábornok a vasutvonal ellen intézi főtámadását, amelyet az oroszok kétségbeesetten védelmeznek. A menekülő oroszokat folyton üldözik. A harcokról részleteket nem kapott.

Pétervár, szeptember 5. A liaojangi csatát itt nem tartják döntőnek. Kuropatkin ugyanis csak felakarta tartóztatni a japánokat, a mi sikerült is.

Harc pihenő nélkül.

London, szeptember 5. Liajongból érkezett táviratok szerint a pályaudvar környéke lángokban áll. Az oroszok — régi taktikájukhoz híven — mindent felgyújtottak, amit nem tarthattak, vagy nem védelmezhetek meg. A pályaudvarhoz közel lévő nagy raktárakat gyújtották föl első sorban, ahol nagy mennyiségű élelmiszer és ruházat volt fölhalmozva. A lángok gyorsan terjedtek, úgy hogy a pályaudvar egész környéke tüztengerré változott át. Az orosz csapatok azután teljesen visszavonultak Liajingtól. Ezalatt azonban Kuropatkin tábornok merész kanyarulattal megkerült Liajingtól délre és nyugatra. A japánok szakadatlanul támadnak és minderősebben nyomulnak előre. Oyama főhadparancsnoknak az a célja, hogy az orosz sereget ne

engedje lélekzethez jutni és visszavonulásuk rendjét is lehetőleg megzavarja.

Bekerített orosz sereg.

Berlin, szeptember 5. Stackelberg hadseregének bekerítéséről még nem érkezett hír. Ha azonban az erről elterjedt hírek valóknak bizonyulnak, akkor az orosz seregnek Mukdenbe való visszavonulása aligha fog sikerülni. A jelek arra mutatnak, hogy a japán hadak ezt a visszavonulást lehetetlenné teszik. A Jalutól kezdve Liaojangig az oroszok folytonos visszavonulásban vannak. Történelmi tény, hogy az oroszok visszavonulásai sokszor fölértek egy egy győztes csatával. Hanem a japánok semmiképpen sem tartanak ettől a visszavonulási taktikától. Eddig ez oroszoknak minden visszavonulását egy-egy nagyobb vereség előzte meg. Ha Stackelberg huszonnyolc ezer főből álló serege csakugyan be van kerítve, akkor vége a visszavonulási taktikának s valószínűleg vége lesz hamarosan a háborúnak is.

REGÉNY-CSARNOK.

Az aggancsok.

Bár a zajos mult nyomokat hagyott alakján, de szívében képesnek érezte magát ifjú leány boldogítására s az ügyvédi iroda forgalma majd kielégitheti minden igényeit.

Tárt karokkal fogadták a komoly férfi ajánlatát, Rózsikának azonban sok szép ábrándot kellett megsemmisítenie, míg a rábízások folytán elhatározásra jutott. A jó parthit sokan irigyelték, de Rózsika pár hét múlva már érezte hitvesi kötelessége súlyát, és gyakorta zúgolódott magában, midőn gyenge karjaival, férje időjelző tagjait volt kénytelen dörzsölgetni.

Téglamelegítés, csibuktöltés és lábpólyává fajultak Rózsika ideális eszméi és üres szíve mindig nagyobb erővel törekedett a boldogság után.

Alkalom hiányában a „kis hirdetések”-hez fordult, melyek által már sokan találtak kellemes szórakozást, szerelmet, sőt házasságot is!

„Feltétlen uriaszony érdek nélküli barátságát keresi „atillát” viselő gentleman”.

— Ah! Ez éppen nekem való és pár perc múlva már a lapkiadóhivatala nyomdába közvetítette, a levelezés „Posterstante” czimét.

Az atillás gentleman sorai felvillanyozták az asszonykát és nemsokára bátorságot érzett a személyes ismerkedésre is olyképen, hogy senki gyanuja ne kísértse ez érdekes találkozást.

Hozzám barátom semmi áron nem jöhetsz, bár férjem üres idejét a réteken tölti vadászkedvteléseivel, én gyáva vagyok saját lakásomon elfogadni, találj ki módot erre és bárhova hajlandó leszek követni.

— „Édesem! Minthogy minden tekintetben óvatos vagyok és önt semmi kellemetlenségnek kitenni nem akarom, fölkerítem H. barátomat, hogy rendelő órái után, lakását engedje át találkozásunkra. Hiszem, hogy e leleményesség a magácska beleegyezésével is találkozik és holnap már eredetiben is megkapom az eddig „szellemileg küldött” csókokat.”

— Ügyes fiu, igazán pompás eszme, nincs párja a fiatalságnak.

Este 7 órakor az operázáshoz szükséges műszerek között a doktor helyett az atillás várakozó foglalt helyet izgatott kiváncsisággal várva az asszonykát, ki pirultan, lihegő kebellet nyitott be e rendezvous édes paradicsomába, hol forró pára váltotta fel a különben erős carbolillatot.

Derűt sugárzó arczczal tért vissza az asszonyka otthonába és most már teljes megárással tűrte sorsát, mert hisz édesíteni fogják azt a tiltott találkák gyönyör percei.

Midőn a doktor lakásába visszatért, fűzött pillantott meg a pamlagon, hamis mosolylyal kísérve a tiltott szerelem eme bűnjelét.

„Barátom! — vetette rögtön papírra e néhány sort. Intézkedjél az itt felejtett fűző ügyében, mert a feleségem minden perczen megérkezhet és még én keveredek belé.

Az atillás gavallér ugyancsak törte a fejét, miként kell a dolgot fetűnés nélkül elintézni, mert a kutyamosót semmi áron nem lehet e titokba beavatni. Legokosabb lesz — gondolta — ha a doktor küldeti haza — inkább elárulja neki az asszonyka czimét és a férjének sem lesz gyanus, még ha tudomására jön is, hogy az orvosi vizsgálat alkalmával a fűző ott felejtődött.

— Hm — a Rózsika — no lám ki gondolta volna — és meg nekem okoznak gondot — az is bolond, aki jót tesz a barátjával, de hopp meg van, férjével naponta találkozom a kávéházban majd elvittem vele a fűzöt.

Igy is történt.

— Te a feleséged tegnap a rendelő óra alatt ott felejtette a fűzőjét, küldj érte vagy gyere vidd el magad, mondta az orvos és a férj készséggel ment a fűzőért és örömmel nyújtotta át a meglepett asszonykának, ki már a legborzasztóbb fölfedezésekre volt elkészülve.

— Lásd édesem — minek titkolod el, ha beteg vagy; nem is említette és az orvostól kell hallanom.

Az asszonyka sápadtan és remegve ölelte át férje nyakán — gyöngéden sugva: — Nem akartalak megijeszteni.

Árva Sarolta.

[Vége.]

Fényképező gépek, lemezek, filmek, előhívó és rögzítők, aranyfürdők, cartonok dus választékban gyári áron részletfizetésre is kaphatók

BORSOS KATÁNÁL

DEBRECZEN, városház épület.

Tanítás és sötétkamara használata díjtalan.

500 HI.

zöldf hér legalább 18' (klosterneuburg) czukortartalma szőlősnust, október havában szállítandó, készpénz fizetés mellett venni ohajtatik.

„Szőlőmust 5486.” jellegű ajánlatok **Rudolf Mosse, Wien, I., Seilerstätte 2.** czim alatt küldendők.

Apró hirdetések.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A egkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Gyakorlott varróleányok felvétetnek Schwartz Eszli varrodájában József kir. herceg-u. 8. szám.

Eladó. 220 holdas birtok eladó, továbbá ugyanott 250 drb birka téli tartásra felébe elfogadtatik, vagy 15 drb nagy jószág. Czim e lap kiadóhivatalában.

Gépirónó állást keres. Fiatal 17 éves leány, aki már gépirókezelőként hosszabb ideig volt alkalmazásban, állást keres. A címét megmondja a szerkesztőség.

Irodai intézeti, vagy urasági inas állást keres szerény feltételek mellett, óvadékképes, nős, gyermektelen, kiszolgált fiatal altiszt. Czime a kiadóban.

Varga-utca 43. sz. alatt ujonnan épülő házban 5 szobás uri lakás és egy szobás garzon lakás 1904. évi nov. 1-től kiadó.

Rákóczi és Kuruczokról című füzet 20 fillér leszállított árban kapható a kiadóhivatalban.

Egy éjjeles fin szerkesztőségünkben azonnal fölvetetik.

Darabos-utca 57. sz. a. ház, mely évente 1500 kor. lakbért jövedelmez, jutányos árban eladó.

Eladó birtok és szeszgyár. Egy 1200 katasztrális hold kiterjedésű, kitünő minőségű birtok, melyen a legjobb karban lévő gazdasági épületeken kívül egy mezőgazdasági szeszgyár van, évi 2000 hectoliter termelés és hectoliterenként 10 korona refactióval, 50 katasztrális hold dohánytermelési engedéllyel eladó. — Hol és kivel lehet értekezni? megmondja a kiadóhivatal.

Építkezésből kimaradt 2 pár vasajtó olcsón eladó Nemzetőr-utca 1. sz. a.

Elköltözés miatt 2 ágy, 1 asztal, 4 szék eladó Bercsényi-utca 69. sz. a.

Debreczeni első elektrotechnikai vállalat távbeszélő és távjelző berendezésekre, villamhárítók, villamvilágítás és erő átvitelre, villamos jelzőtelepek, tűzjelzők, vizállásmérők. Elvállal mindennemű az elektrotechnika szakába vágó berendezéseket és javításokat **Földvári L.** Kossuth-utca 1. szám az udvarban. — Telefon szám 168. Távbeszélő és táviró építéshez szükséges mindennemű készülékek és anyagok, valamint gyógyászati, physikai készülékek és telepek raktára.

47 hold feketeföld tanyával, Homokkert mellett 6 hold hízaló eladó. Czim a kiadóban.

Bőrhulladék igen olcsón eladó Simonffy-u. 15. sz. a.

Az őszi és téli idényre!

Iskola öltönyök

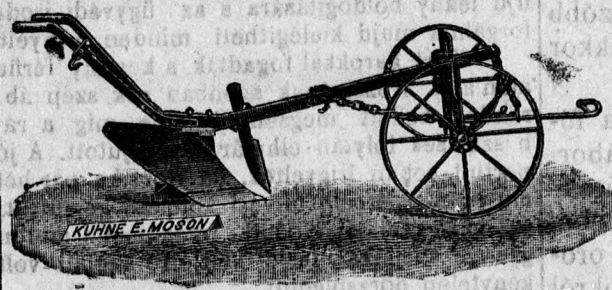
fiu- és férfi ruhák a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelig

mesés olcsó árban kaphatók

Katz Hermann

cégnél
DEBRECZEN, Piacz-utca 43. szám.

Háromszori bekenésre megszabadul kellemetlen lábizzadásától. Egy korona ellenében (tiz levéljegy) bérmentve küldi Riesz, Halas.

Hazánk legrégebb gazdasági gépgyárában

KÜHNE E. MOSONBAN.

legjobb anyagból és elismert gondos kivitelben kaphatók:

Sack-rendszerű aczélekek, egy- és kétvasu ekék különféle szerkezetben. **Hengerek, szántóföld- és rétboronák** dus választékban.

Hirneves tolékerek rendszerű **„MOSONI DRILL”** sorvetőgépek. Mindennemű **Cséplőgépek** kézi és járgányhajtásra **Gabonatisztító és szelölőrosták,** konkoly választók, **szecskaavágó, répavágó, darálógépek** kitünő szerkezetben és különféle nagyságban.

Morzsolók kézi és eróműhajtásra. **Szőlőzúzó és Bogyozó gépek.** **Venyigezúzógépek, Borsajtók.** **Francia ekék és kapálógépek** szőlőmiveléshez.

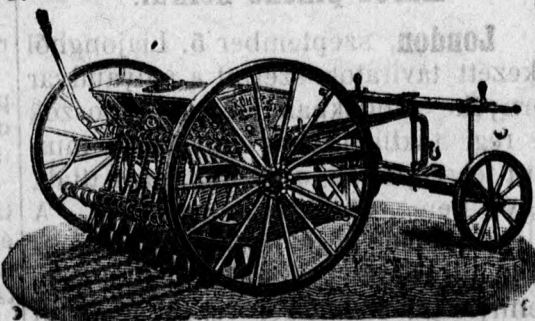
Főraktár:

BUDAPEST, VI. Váci körút 57/a.

Bizományi raktár:

Korondi Sándor urnál

DEBRECZEN, Piacz-utca 28. szám.

Üzleti elvem: Élni és Élni hagyni!!!

Megérkeztek a legújabb divatu Női ruhaszövetek és Barchettok gyönyörű szép mintákban, üzletem uj — a miért is kivan zárva hogy nállam régi állott kelmét vehessenek.

MARADÉK ÁRUHAZ Piacz-utca 19. szám, — Tisza palotával szemben, pirosra festett kirakat.

Minden olcsó és semmi sem drága.